

Marechausseewerk is mensenwerk

*W. Geerdink - humanistisch geestelijk verzorger**

De Koninklijke Marechaussee is in beweging, het Informatie Gestuurd Optreden (IGO) wordt ingevoerd. En nu gonst de vraag door het stafgebouw, vereist IGO andere marechaussees?

Maar wat zijn dat voor mensen, die marechaussees? Zijn die in de tijd al veranderd? Tweehonderd jaar kan ik niet terugkijken, maar een flink stuk wel. Ik ga daarvoor in gesprek met adjudant b.d. Visser, oud-marechaussee, woonachtig te Bronbeek, 94 jaar. Alleen al het maken van de afspraak is verrassend. 'Even de agenda checken'. Adjudant Visser blijkt een drukbezet man. Zodra ik de hal van Bronbeek betreed spreekt hij me aan. 'U moet vast mij hebben', terwijl hij opstaat om me te begroeten. We lopen naar zijn kamer, waarbij hij me onderweg probeert te behoeden voor gestruikelen. Eenmaal op de kamer, vertelt hij.

Direct na de oorlog ging hij bij de marechaussee, tijdens de oorlog had hij in het verzet gezeten. Hij was ondergedoken nadat hij had gevochten op de Grebbelinie. Het oorlogsherinneringskruis heeft hij nooit ontvangen – dat moest je zelf aanvragen en dát deed hij niet – maar het verzetsherdenkingskruis wel. In de oorlog heeft hij zijn vrouw ontmoet; zij was koerierster. Adjudant Visser vervulde verschillende functies, en was lange tijd instructeur. Hij werkte drie jaar in Suriname en zes maanden in Duitsland. Als adjudant verliet hij de dienst. De werkomstandigheden waren eerst 'niet best', met 24-uurs diensten. 'Maar je was blij dat je werk had'. 'Die begintijd was verwarrend maar vanaf eind 1947 kwamen de zaken meer in lijn.'

En hij zat er niet (alleen) voor het geld. 'Ik heb veel voor mensen kunnen betekenen'.

We praten over de marechaussee van vroeger en nu, en ik vraag adjudant Visser: werd er vroeger ook wel eens in de snoeppot gepraaid? Aanleiding is een incident begin dit jaar, het stond in alle kranten. De eerste reactie is een verontwaardigd 'nee', maar al snel corrigeert hij zichzelf. Er was eens een partij sigaretten ingenomen, die bleek later fors gekrompen. Maar de groepen waren hecht, een 'miskleun' werd snel gecorrigeerd.

Treffend vind ik de genuanceerdheid waarmee adjudant Visser spreekt. Vol passie voor 'zijn' marechaussee. Hij is mild, oordeelt niet scherp en lijkt geen zwart-wit denker. Volgens hemzelf was hij dat vroeger wel. Hij ging voor het avontuur en hij greep zijn kansen. Enig perfectionisme lijkt hem niet vreemd, en hij houdt graag de controle. Ook bij de totstandkoming van deze column.

Maar vooral zie ik in hem een mens die, heel precies, heel goed wil doen. En die zeer dienstbaar is. Daarbij was en is hij betrokken bij de mensen om zich heen, al kende dat wel zijn grenzen. Toen een nieuwe commandant een bullebak bleek, stapte hij snel over naar een andere brigade. De groepsmoraal was hoog: men wilde het goed doen en hield elkaar op koers.

En hoe zit dat nu? Ik zie bij veel marechaussees mensen overeenkomsten met adjudant Visser. Die passie zie ik nu ook vaak. Vraag aan een willekeurige marechaussee wat hij of zij doet, en je bent zo een half uur verder. En grote

* De auteur is hoofd Geestelijke Verzorging Koninklijke Marechaussee/Interservice.

dienstbaarheid zag ik toen ik met marechaussees op Schiphol stond bij de opvang van de nabestaanden na de ramp met de MH17. Functioneel perfectionisme was daarna zichtbaar in de motor-escortes en bij het dragen van de kisten. Vele marechaussees gingen graag naar Oekraïne. Vanuit betrokkenheid en de wil om iets te betekenen. En ook voor het avontuur, hoe triest de aanleiding ook is.

Maar, zoals adjudant Visser er maar één van zijn tijd is, zo zijn voorgenoemde voorbeelden er maar enkele van nu. Maar ik vind het wel kenmerkend. Marechaussees zijn mensen. Mensen die goed willen doen en die van betekenis willen zijn. Ook nu is de moraal hoog, de incidenten zijn niet meer dan dat. Maar, marechaussee werk blijft wel mensenwerk. Ons daarvan bewust zijn en dat erkennen helpt om incidenten te voorkomen. Vroeger al hielp een hechte groep om op koers te blijven. En verbinding doet meer dan dat. Zo tonen metingen bij de grensbewaking aan dat hechte groepen meer signaleren. Beter presteren dus.

Vraagt IGO andere mensen? De districten verdwijnen maar de binding van 'de mens' bij de marechaussee zit vooral op de brigades, op team- en groepsniveau. Vooral daar zal de binding ervaren moeten worden. Binding met elkaar, en (ver)binding met datgene waar je bij de marechaussee voor staat. Niet voor niets zijn concepten als 'hostmanship' en 'dienend leiderschap' door de Koninklijke Marechaussee omarmd, zij dragen bij aan die verbinding.

IGO vraagt om leidinggevend en op team- en groepsniveau die zich 'als mens tot mens' kunnen en willen verbinden aan hun mede-

werkers. Hun medewerkers moeten graag voor hen willen werken. Ga daar maar aan staan, als 22 jarige teamleider op een groep, meteen na het behalen van je officiersdiploma. De marechaussee-officieren in spé leren over bovengenoemde concepten en worden getraind in bijvoorbeeld coaching, maar het kennen van de theorieën garandeert nog niet de gewenste uitvoering in de praktijk. Hiervoor heb je ook wat (levens)ervaring nodig.

Dat het met jonge teamleiders en 'hun' marechaussees meestal wel goed komt, is vaak een verdienste van de wat oudere onderofficieren. Elke (jonge) officier gun ik een onderofficier als adjudant Visser naast zich. Een onderofficier die dichtbij zijn mensen staat en de broodnodige aandacht kan en wil geven.

Binding vraagt meer dan informeren naar het weekend. Ieder mens wil iets betekenen, adjudant Visser noemde het al. Zin- en betekenisgeving zijn de *core-business* van de geestelijk verzorger maar niet exclusief daaraan voorbehouden. Het gaat daarbij niet meteen om religieuze of levensbeschouwelijke zaken, maar om aansluiten bij wat voor de medewerker van betekenis is. Om je medewerkers aan je te binden moet je ze kunnen inspireren en weten waar hij of zij warm voor loopt, wat de *drive* geeft. Zingeving en werk zijn geen gescheiden werelden. Werk is een belangrijke bron van zingeving en zinloos (ervaren) werk van narijheid.

Wij, geestelijk verzorgers van de KMar, ondersteunen graag bij zin- en betekenisvragen. Zoals we dat de afgelopen 100 jaar hebben gedaan! ■